

højtærede Minister parerede disse Angreb paa en Maade, som er høvet over min Nøs, endskønt jeg ikke har kunnet tilegne mig hans Kontrabevisførelse for den Anskuelse, at dansk Banedrift er noget i sit Væsen forskelligt fra andre Landes Banedrift og ikke skulde kunne maales med andre Landes Men i den Henseende, at det er noget ganske enestaaende, et Unicum. Den kan jeg ikke tilegne mig. Jeg ser ikke bedre, end at den danske Statsbanedrift er i Korthed sagt en udbandet Efterligning af det nordtyske Jærnbane-system og ikke kan taale at sammenlignes med det svenske og det norske Banesystem og den Organisation, man har der, og smindst sammenlignes med engelsk Jærnbane-system. Og hvad det finansielle angaar, saa vedkendte den højtærede Minister sig, at 1½ pCt. af den anbragte Kapital var passende, og at 2 pCt. Rente vilde være glimrende. Jeg maa tilstaa, at jeg kan ikke sænke mine Forventninger og Fordringer saa dybt, netop i Betragtning af den virkelige overmaade levende Trafik, der er saa at sige overalt paa de danske Statsbaner, og den i Henhold dertil virkelig betydelige Indtægt, de have. Jeg vil sige den højtærede Minister, at der er et gammelt Ord, der udtrykker, hvad der i saa Henseende er god Finanspolitik, og hvad man i Folketinget altsaa forgæves søgte at saa Ministeren til at tro gennem et Induktionsbevis: at det er ikke de store Indtægter, men det er de smaa Udgifter, som gøre rig. Det er en Sætning, som gælder i enhver Husholdning, gælder i enhver Stats-husholdning, og den gælder i en ganske særlig Grad over for Statens Jærnbanedrift. — Den højtærede Minister vil naturligvis svare mig, at der er Forskel paa Statsdrift og Privatdrift, og det skal jeg straks indrømme; men jeg ser ikke bedre, end at den hele Forskel, der er, er den, at Statsdriften, Staten kan tillade sig til enhver Tid at gøre Udgifter, som ikke tage fuldt og eneste Hensyn til Rentabiliteten; i alle andre Henseender er Statsdrift og Privatdrift lige: de Fordringer, som stilles til begge fra Publikum's Side ere lige stærke, Publikum fordrer alt muligt, og ingen af dem er tilbøjelig til at indrømme andet, end hvad man finder rimeligt. Og det skal da sandt bevidnes, at de danske Statsbaner have ikke indrømmet, hvad de ansaa for urimelige Fordringer; men det urimelige, de have indført, have de virkelig gjort, uden at nogen, hverken Publikum eller Rigsdagen, forlangte det. — Men da jeg erkender og maa erkende, at Folketingsflertallet realiter blev slaaet tilbage i sin Bevisførelse for, at det Forslag, som det endte med at stille,

vilde være bedre end det, som den højtærede Minister havde forelagt, og at Statsbanedriften var saa afgjort uheldig, som man gik ud fra, saa vil jeg — saaledes som det ogsaa passer min Natur bedst — søge at føre et Bevis for — ud fra bestemte fremdragne Eksempler — at Statsbanedriften virkelig er uheldig, at den „giver Plads for Forbedring“, som man siger paa engelsk, at det vilde være muligt at gøre den bedre. Jeg vil dog først reservere mig imod, at jeg i nogen Henseende skulde være personlig eller ønske at være uefhægelig; jeg har den Vre at staa paa en personlig venstabelig Fod med samtlige Jærnbanebestyrelsens Oberster paa en Undtagelse nær, og jeg højaagter de Folk, saa jeg har ingen som helst Grund til at være personlig; jeg søger kun igennem det af mig fremdragne, som er oplevede Ting, at føre det Bevis, som jeg maa ønske at føre: at det er en uheldig Ordning, vi have.

Naar en Baneingeniør rider sin Kontorstol i Stykker (han rider overordentlig meget paa den: det hører til Systemet, at han opholder sig for meget paa sit Kontor — han er ikke at laste derfor — og for lidt paa Linien) saa indstiller han til sin foresatte, at den Stol repareres; den foresatte indstiller Sagen til sin foresatte, og saaledes gaar den opad til Toppen af Administrationen gennem 4 Led. In casu bliver der spurgt tilbage gennem de 4 Led, hvad den Reparation antages at ville koste, og den vedkommende svarer, at den kalkuleres til 1 Krone. Det gaar opad atter i de 4 Led, og det gaar nedad i de 4 Led. Denne Reparation bevilges. Saa foretages Reparationen — den kommer til at koste 1 Kr. 50 Ø. Vedkommende Ingeniør tager atter Sæde paa den Stol; men Naaneden efter faar han fra Revisionen gennem forskellige Instanser tilsendt et Spørgsmaal om, hvorledes det forholder sig med den Overstridelse af Reparationsbevillingen, med de 50 Øre, som Stolen har kostet mere, end hvad der var blevet bevilget. — Ja, jeg mener derved at have vist et lille Eksempel paa, hvorledes det gaar i en stærk centraliseret Administration. Jeg skal fremhæve flere Eksempler for at vise, hvad Tid der spildes, og derigennem hvad Bønge der spildes, og endelig hvad det hele Forretningssliv, Erhvervslivet, lider under en saa centraliseret Administration.

Da jeg en Dag maatte klage over en Togfører, som imod Reglementet nægtede at modtage et Par Bøgne, jeg havde staaende til Afgang med Toget, og den Sag altsaa indsendtes til høje og højeste vedkommende, fik jeg 3 Uger efter et Svar. Der behøvedes slet intet Svar, for det var ganske tyde-